

gelijkenis
heid van
wordt ge-
lezing van

der. Feite-
ten deele
den arbeid
gelijkenis.
den arbeid,
et uwe en
gelijk u"
heid van
zijdig zijn,
breedt tot
sch. Onze
ide: „niet
aan aanne-
geven zij".
el krijgen.
„Een
recht der
a: „Indien
zo zult gij
werd ge-
pit iemand
, beslissen
en, het is
choon God
tot zijn
men zelf
arbeidende
weet, die
elijke vrij-
als bezit-
dsche on-
loondienst
and daar-
denarbeid

isel, waar-
2 van den
n ten op-
is, waar-
en die wij
en. Nu is
en lasten.
Dit geldt
n patroon
verschijn-
er in loon-
ven, doch
beidsleven
ingegode-
en moeite
heid niet
geschikten
er, de man
menschen-
ontvallen
aarde, en
oners. Ge-
en gelijk

1 geen za-
De auteur
aardiging)
, en daar-
awste ver-
geven op
ilging en
het Ver-
over deze
mogen los
n grootste
igt ons en
at wil zeg-
hloften en
lidd ZIJN,
itt in ons
naarbij het
n heilig-
n op hun
e genade".
Dan wordt
opgeheven,
ook mijn
en met de
in het ge-

mogelijk-
en heili-
edt. Want
osmakelijk
schuld
gmatische
juist deze
tusschen
bina ver-
rom aller-
er tot het-
nachten,
et tot haar
a t en

de daglooner verwacht zijn werkloon, alzo zijn mij maanden der ijdelheid ten erve geworden, en nachten der moeite zijn mij voorbereid (Job 7:1-3)).

Wij meenen, dat dit als grondleggende gedachte voorop moet gaan, wanneer wij spreken over de vrijheid van den arbeidenden mensch. Er zijn er die de vrijheid van den mensch afhankelijk willen stellen van het aardse bezit. Daar is b.v. Emil Brunner, van wien het woord is: „dass es ohne Eigentum keine Freiheit gibt" (Gerechtigheit, blz. 175). Ook prof. dr. G. Brillenburg Wurth heeft die noodzakelijkheid van eigendom voor menselijke vrijheid geponeerd. Hij deed dat in zijn in druk verschenen referaat „De eigendom in het licht van de Bijbelsche openbaring" (serie „Christendom en Maatschappij", uitgave C.N.V. drukkerij „Edecoen", Hoorn). Volgens hem heeft de mensch dien eigendom noodig „omdat hij niet kan zonder zekere middelen, die hem gelegenheid bieden, binnen bepaalde grenzen zelf van zijn leven iets te maken" (brochure blz. 10). Blijken een verslag in „Trouw" van 29 Dec. 1949 heeft hij, sprekende over hetzelfde onderwerp, te Rotterdam geponeerd „dat vanuit deze Bijbelsche mensch-beschouwing (mensch als verantwoordelijk schepel geroepen tot vrijheid, G.) nu zoo beslist als het kan allerlei bezitsverhoudingen veroordeeld zijn, zooals die in het verleden voorkwamen en nog altijd voorkomen. Daarom moeten we als Christen ook bezwaar hebben tegen de verproletarisering der massa, omdat door het gemis aan eigendom het onmogelijk is, om waarlijk mensch te zijn". Zoowel Brunner als Brillenburg Wurth dus leggen verband tusschen eigendom en vrijheid. Nu merken wij reeds op, dat ook niemand zonder eigendom bestaat en in absoluten zin bestaan kan als mensch, zoodat een stelling als deze meer een feitelijkheid dan een te verwelken ideaal belichaamt. Wij moeten ons echter wachten, aan dien eigendom een zwaarder accent te geven dan deze in alle bescheidenheid verdient. Agur sprak daarover dit wijze woord: „Armoede of rijkdom geef mij niet, voed mij met het brood mijns bescheiden (d.i. aan mij toegemeten, G.) deels". (Spreuken 30:8b). Dat was hem dus noodig om waarlijk mensch te zijn. En Hij, die naar waarheid verklaarde „De vossen hebben holen en de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des menschen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegge", (Matth. 8:20 en Lucas 9:58) was ondanks dit gemis toch waarlijk mensch.

De vraag moet zelfs onder oogen worden gezien, of inderdaad dat de aardse goederen tot vrijheid leiden, zij in vele gevallen niet juist de oorzaak zijn van de onvrijheid, van de slavernij van den mensch. De dichter van Psalm 119 verklaarde van zichzelf „mijn ziel kleefte aan het stof" en de rijke jongeling kon niet komen tot de ware menselijke vrijheid, die in Christus is, vanwege zijn vele goederen, die hem geketend hielden. De Schrift is vol van aanduiding van dit gevaar van aardse rijkdom. De rijkdom kan den mensch verstikken (Lucas 8:14) en de Spreukendichter gaf als raad: „Vermoei u niet om rijk te worden, sta af van uw vernuft; zult gij uw oogen laten vliegen op hetgeen niets is?" (Spreuken 23:4 en 5a). En de Prediker preekt het lot van den arbeider boven den rijke: „De slaap des arbeiders is zoet, hij hebbe weinig of veel gegeten; maar de zathed des rijken laat hem niet slapen". (Prediker 5:11).

stand, rechtvaardiging en heiligung, en evengoed de volharding, kan ik pas grondig beschrijven, wanneer ik ze niet losmaak van den staat der rechtheid in het paradijs, in het reeds daar gegeven allesbeheerschende raam van het Verbond.

4) Dat Dr Berkouwer aan deze dingen zoo weinig aandacht schenkt, zal mede samenhangen met den vrij sterken nadruk, dien hij in deze boeken blijkt te leggen op de theologie van Luther. In een recensie in In de Waagschaal vestigde Dr Berkhof daar reeds de aandacht op. „Berkouwer gaat weer terug op Calvin, en dan Calvin in de belichting van Luther (en niet vanuit Beza of Voetius)".³⁾ Nu laten we die antithese: vanuit Luther of vanuit Beza en Voetius maar voor rekening van Dr Berkhof, maar feit is het, dat de auteur sterk met Luther werkt. Dat heeft zijn voordeelen. Al te weinig is Luther onder ons bekend en reeds Seeberg wees erop, dat Calvin trouwer Luther heeft doorgegeven dan Melancton.⁴⁾ Al onderschrijven we het oordeel van von Harnack: „Calvin aber ist als Theologe ein Epigone Luthers"⁵⁾ niet, feit is, dat op het punt van de verkiezing en de volharding der heiligen Luther en Calvin nog niet uiteen gaan en het heeft zijn verdienste daar op te wijzen. Maar de schaduwkant is, dat, als we zoo den nadruk op hun overeenkomst leggen, het gevaar bestaat, dat het eigenaardige in Calvijn's theologie juist op de in geding zijnde kwesties, op den achtergrond geraakt. Want Calvin was meer dan Luther verbondstheoloog en met name de calvinistische

³⁾ In de Waagschaal, 9 September 1949.

⁴⁾ R. Seeberg, *Lehrbuch der Dogmengeschichte*, 4te, 1920, pag. 626: „Aber gerade die frühere und mittlere Gestalt der lutherischen Lehre ist es, die auf Calvin direkt und indirekt eingewirkt hat. Er hat sie in einer Weise wieder zu geben gewusst, die das Originale an Luther treuer erhält als etwa die Loc Melanctons".

⁵⁾ Adolf Harnack, *Lehrbuch der Dogmengeschichte*, 3e deel, 1890, pag. 760, noot 1.

Het heeft er wel den schijn van, alsof wij nog steeds bezig zijn, met de relatie eigendom en vrijheid, waarover ons vorig artikel handelde. In zekeren zin is dat ook zoo. Doch thans geschiedt dit in verband met het sociale streven onzer dagen, waarin wij mannen als b.v. Brunner en Brillenburg Wurth feitelijk een andere gedachte zien ontwikkelen n.l. dat in de tegenwoordige bezitsverhoudingen de arbeider de proletariër is, de bezitloze, die uit zijn positie moet worden verlost.

Nadat wij vooraf overeenkomstig de Schrift hebben doen zien, waarin de onvrijheid van den mensch, den arbeidenden mensch, bestaat, en door Wien en hoe hij die vrijheid kan verkrijgen, kan het geen bezwaar meer opleveren voor eenzijdigheid, wanneer wij thans de vraag naar vrijheid gaan betrekken op den arbeider in loondienst. Wij hebben het dan dus niet over den arbeid van den zelfstandigen ondernemer of van hen, die een vrij beroep uitoefenen als dokters, notarissen enz., doch uitsluitend over hen, die als onzelfstandige loonarbeiders in dienst van anderen, hun economisch werk verrichten. Het was daarover dat Talma handelde, toen hij in 1902 schreef zijn brochure over „De vrijheid van den arbeidenden stand". Deze zaak krijgt nu vervolgens onze aandacht, wanneer wij in een volgend artikel ter begrenzing van ons onderwerp nader zullen bezien de vrijheid van den ondergeschikten loonarbeider.

P. GROEN.

GEZINSLEVEN

Aangaande mij en mijn huis

Hooge oogen. Spr. 6:17 a.

Ook hier is weer de Vader bezig, zijn zoon wijsheid en tucht te leeren; hem te onderwijzen in de vrees des Heeren; hem, het kind des hemelschen Vaders, te doen verstaan, wat den Heere een gruwel is, wat Hij haat; opdat het kind zich daarvoor zou wachten, wetende hoe het daarmee zijn Vader zou bedroeven, grieven, vertoornen en over zich zelf een oordeel zou halen.

En dan is het eerste, wat hier genoemd wordt: hooge oogen.

Hooge oogen hebben houdt in: uit de hoogte op iemand neerzien.

Die dat doet, moet wel beginnen, om zich zelf op een hoog voetstuk te plaatsen, zich zelf te beschouwen als uitstekend boven anderen, om welke reden dan ook: om zijn knap uiterlijk; omdat zijn ouders rijk zijn, van goeden stand of positie; omdat hij nummer één is van de klas; of met gymnastiek; omdat hij zoo lief en braaf en gehoorzaam is; omdat hij zoo knap piano speelt; omdat hij zoo vlug of gespierd is en niemand het tegen hem durft op te nemen — of uit wat voor ander motief.

Ja, dat alles vinden we niet alleen bij onze opgroeiende kinderen — datzelfde gevaar lopen wij, groote menschen, ook. Mannen en vrouwen, die er zoo vast van overtuigd zijn, dat zij knapper, rijker, mach-

tiger, welsprekender, milder in het geven, wijzer in het opvoeden zijn; meer levenswijsheid hebben, vroemer zijn, mooier kunnen bidden, trouwer en eerlijker zijn — dan al die menschen, met wie zij omgaan.

Hoe dwaas is dat toch! Wat verbeelden wij ons, als we daaraan mee gaan doen en ons in gedachten zien staan, hoog uitstekend boven al die anderen; onze minderen!

Natuurlijk moeten wij daartoe gaan vergelijken; ieder dergenen, boven wie wij ons verheven wanen, op waarde schatten; en dus ons verbeelden, dat wij daartoe in staat zijn. Als we ons nu realiseeren, hoe onoverkomelijk moeilijk het reeds is, ons zelf te kennen; hoe diep verdorven ons hart is; hoe telkens een prooi van onze booze lusten; hoe leugenachtig; hoe afhankelijk van alle mogelijke dingen, die we niet in onze hand hebben; hoe de gaven, waarop we ons dan nog meenen te mogen beroemen, gaven zijn, die we slechts dankbaar hebben te aanvaarden; hoe — als we, door Gods genade, Hem mogen toebehooren — onze beste werken nog slechts zijn een wegwerpelijk kleed; en we daarom een mishagen aan ons zelven zullen hebben —

Als we bedenken, dat we ons zelf, zonder het licht des Geestes, nooit zullen kunnen kennen, en ook dan nog maar gebrekkig — hoe durven we het dan bestaan, over al degenen, met wie wij ons zoo gasus en gemakkelijker vergelijken, een oordeel te vellen; hoe zij wel zijn; en dan tot de conclusie te komen: van al die menschen ben ik de beste, de knapste, de hoogstaande; ik steek boven hen allen uit; „ik, ik ben de man!"

Wat moet de Heere daarvan denken! Die ons ziet in onze verdorvenheid; en blikst tot in de schuilhoeken van ons hart; Die onze verborgen gedachten weet, zelfs onze booze neigingen; Die ons kent in onze kleinheid; Hij, in Wiens oogen heele volkeren nog minder zijn dan een druppel aan een emmer en een stofje aan de weegschaal; zonder Wiens Voorzienigheid we geen stap kunnen doen, en geen lucht kunnen inademen.

Hoe moet Hij dat vermetele, dwaze gedoe haten en er een gruwel aan hebben!

Wat moet dat ook voor den Heiland geweest zijn, toen Zijn discipelen er over twistten, wie van hen wel de meeste zou zijn. „Wie van ulieden de minste wil zijn, die is de meeste!"

Daar komt nog wat bij, hetwelk dezen gruwel van hooge oogen nog erger maakt!

Te wanen in staat te zijn, uit te maken wie het hoogst staat, dat is erger dan bespottelijk dwaas! Zichzelf den prijs toe te kennen, zichzelf altijd den prijs toe te kennen, dat maakt de zonde van hoogmoed nog groter.

Maar dan ook nog met verachting op die anderen neer te zien, dat maakt de maat helemaal vol.

Want stel eens, dat iemand zooveel menschenkennis had, dat hij in staat was mensch met mensch te vergelijken. (Maar dat kan niet!)

Stel eens, dat iemand, die deze gave bezat, inderdaad bevond, dat hij zelf de meeste, de hoogste was. (Maar nog eens, dat kan niet!)

Dan zou hij dankbaar, in ootmoed, zich op de knieën moeten werpen, met de betuiging: „Heere, wie ben ik, dat Gij mij hiertoe gebracht hebt!"

Maar als dan iemand, waarlijk de meeste zijnde,

militia Christi en de volharding der heiligen zulk een rijke bron van troost en kracht gegeven, die hier al te zeer verwaarloosd is.

We willen dit punt dan ook niet beëindigen zonder erop te wijzen, dat ook Bavinck juist bij zijn bespreking van de heilsorde het verbond geëerd heeft. Zonder zijn formuleringen in alle opzichten over te nemen, is het toch van groot belang hier naar hem te luisteren. Enkele spatieeringen zijn door ons aangebracht. Hij begint: „maar gelijk de verwerving der zaligheid door Christus verbondsgewijze is, dat is door Christus als middelaar en hoofd des verbonds, plaats had, zoo moet ook op dezelfde wijze hare toepassing geschieden". Hij wijst er vervolgens op, dat theologen als Wollébus, Keckerman en zelfs Brakel de kerk vóór de heilsorde behandelen, waardoor volgens hem de echt-gereformeerde gedachte vertolkt wordt, „dat het verbond der genade niet eerst door de heilsorde tot stand komt, maar daaraan voorafgaat en er de grondslag en het uitgangspunt van vormt". Hij wijst er voorts op, dat alle weldaden des verbonds, die Christus voor ons verwierf, onder den naam „genade" kunnen worden samengevat, en vervolgt dan: „En wijl deze weldaden alle verbondsweldaden zijn, in den weg des verbonds verworven zijn, en ook in dien zelfden weg worden uitgedeeled, daarom is er geen gemeenschap aan die weldaden dan door gemeenschap aan den persoon van Christus, die ze als Middelaar des verbonds verwierf en toepast".⁶⁾

Bavinck grijpt hier terug op de oude gereformeerde theologen, die ook een stuk als de volharding der heiligen plachten te verhandelen onder den titel: de constantie van 't verbond der genade". R. H. BREMMER.

⁶⁾ H. Bavinck, *Gereformeerde Dogmatiek*, IIIe, pag. 595 v.v.

⁷⁾ Zie Heppes, *Reformierte Dogmatik*, ed. Btzer, 1935, pag. 461 v.v.

⁴⁾ G. C. van Niftrik, *Kleine Dogmatiek*, 1944, pag. 215.

⁵⁾ E. Böhl, *Dogmatik*, 1887, pag. 535/536.

zich daarop zou verheffen, en uit de hoogte, met verachting op al die anderen, die minderen terneer zien — daardoor zou hij ineens van zijn voetstuk neerploffen in de diepste diepte; ja, door den Heere, die hooge oogen haat, daarin worden neergestort!

Laten we echter al zulke onderstellingen varen, want we weten, dat niemand in staat is vast te stellen, wie de meeste is, en niemand dus enig recht heeft, zichzelf de meeste te noemen — en dat we toch ons daaraan zoo herhaaldelijk bezondigen, en bovendien er ons nog op verheffen — met wat voor oogen moet de Heere ons dan niet aanzien!

Laten we onze kinderen er voor waarschuwen, dat ze hun hemelse Vader daarmee toch niet vertoornden; dat ze leeren luisteren naar de stem van hun Heiland: „Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van harte”.

Laten we zelf ook tegen deze gruwelijke zonde op

Correct of niet?

Onder dit opschrift schrijft de heer A. Kok in Getrouw (Febr. 1950):

Een der meest kwetsbare plekken van de oecumenische Conferentie te Bangkok was ongetwijfeld de persoon van T. C. Chao.

Als president van de Wereldraad, met Z. Azië als zijn speciaal gebied, was het vanzelfsprekend, dat hij de Conferentie van Bangkok zou bijwonen. Zijn positie bracht mede, dat hij er zelfs een leidende rol zou vervullen. De aankondigingen in liberale bladen in Amerika nopens zijn bezoek aan Bangkok lieten dan ook niet de minste twijfel over.

Evenwel..... de leiders van de Wereldraad en van de Internationale Zendingraad zijn gelukkig nog niet geheel onbetwist meester van het wereld-zendingsterrein en kunnen nog niet alle plannen zonder tegenstand ten uitvoer brengen. Dat hebben zij te Bangkok weer ondervonden. Zij hebben begrepen, dat in hun pogingen om de orthodoxe zending in de modernistisch-Barthiaanse wateren te doen zellen en de jonge kerken onder de invloed van de pro-communistische elementen binnen in de Wereldraad te brengen, ook thans de Internationale Raad van Christelijke Kerken (I.C.C.C.) hun in de weg stond.

Een delegatie van achttien personen had zich te Bangkok verenigd met het vaste voornemen om de jonge kerken een woord van ernstige waarschuwing te doen horen en om ze te bewegen die beproefde paden, die de orthodoxe pionier-zendingen gedurende al deze jaren hun hadden voorgehouden, te blijven bewandelen.

Reeds enkele weken voor de Conferentie te Bangkok bevatte de „Bangkok Post” een persbericht uit Amerika, dat een aantal I.C.C.C.-leiders uit New-York naar Bangkok vertrokken waren. En er werd bij vermeld dat één der objecten, waarmee deze delegatie zich zou bezighouden, was de jonge kerken te waarschuwen tegen de invloed van Dr T. C. Chao, de pro-communistische president van de Wereldraad voor Azië, die te Bangkok verwacht werd.

Dit bericht verwekte een storm in kerkelijke en politieke kringen van Bangkok en hield voor de correspondenten van nieuwsagentschappen de belofte in een interessante week te zullen meemaken.

Dr S. C. Leung, die de voorbereiding voor de oecumenische Conferentie in handen had, haastte zich de onaangename indruk, die dit bericht gemaakt had, weg te nemen. De „Bangkok Post” van 21 Nov. bevatte o.a. de volgende aanhaling van Dr Leung: „De beschuldigingen, welke de I.C.C.C.-leiders hebben gedaan, zijn gebaseerd op verkeerde inlichtingen. De persoon door hen met name genoemd (T. C. Chao) is geen gedelegeerde van deze Conferentie.

De lokale post en de correspondenten der grote Amerikaanse en Engelse nieuwsagentschappen lieten zich echter niet zo gemakkelijk zand in de ogen strooien. De komst van T. C. Chao was wel terdege in Bangkok's Standaard aangekondigd en zij waren er van het begin af voor te vinden, om zich ook door ons te doen voorlichten.

Waarom, zo vroegen velen, trachten de oecumenisten zich zo van de zaak af te maken en waarom wordt aan de pers de toegang geweigerd, wanneer 't onderwerp „het Communisme” zal worden behandeld? Waarom moeten deze vergaderingen „geheim” zijn?

Daarom en dergelijke vragen niet alleen religieuze personen, maar ook diplomaten en anderen bezig hielden, is te verstaan en dit bleek ons ook duidelijk, toen wij beleidsbezoeken bij het Ministerie van Buitenlandse zaken en bij vreemde Missie's aflegden. Men vroeg documentatie, welke uit de aard der zaak gaarne werd verstrekt. Een en ander gaf ons aanleiding om ook het grote publiek de gelegenheid te geven zelf te oordelen. Wij richtten daarom op 7 Dec. een brief aan de redactie van de „Bangkok Post”, welke brief de volgende dag onverkort werd gepubliceerd:

Deze brief was van de volgende inhoud:

„Sedert ik in deze stad gearriveerd ben, heb ik het genoegen gehad mij te onderhouden met diplomaten, zakenlieden, predikanten en zendingen. Ik heb opgemerkt, dat de meesten hunner de nieuwsberichten voorkomende in de nummers van 19, 21 en 24 Nov. gelezen hebben. Terzelfder tijd is mij echter gebleken,

onze hoede zijn, want zelfs in onze vroomheid en in onzen kerkstrijd klimmen we zoo gaarne op een bankje en zien vandaar, uit de hoogte, neer op die velen, die minder vroom zijn, minder zuiver in de leer, minder trouw aan Schrift en belijdenis; zooals ook de vrome Farizeër, die zich in vrome trots boven de anderen verheft.

Waarlijk, tegenover den Heere hebben we niets, waarop we ons kunnen verheffen; het is alles met vlieze zondevlekken bezoedeld; en wat er goeds in is, is nog niet eens van ons zelf.

De tollenaar, van verre staande, durfde zelfs niet zijn oogen ten hemel heffen en bad: „Heere, wees mij zondaar genadig!”

Zijn plaats is onze plaats; zijn gebed ons gebed. „God wederstaat de hoogvaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade!”

HUISMAN.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

dat deze berichten niet de minste klaarheid gebracht hebben ten opzichte van een bepaald punt, waarin een ieder veel belang stelde, namelijk de beweerdde pro-communistische gezindheid van een der presidenten van de Wereldraad, die voor Oost-Azië.

Onze positie kan ten deze als volgt worden opgesomd:

1) Dr T. C. Chao heeft nadrukkelijk en herhaaldelijk de waarachtige Godheid van Christus geloofd.

2) Als deken van een Theologische School en als redacteur van een religieus tijdschrift heeft T. C. Chao over een tijdvak van vele jaren al het mogelijke gedaan om Christen-studenten en kerkelijke ambtsdragers te bewegen het historisch Christelijk geloof te verzuken en de modernistische beschouwing van de persoon van Christus te aanvaarden.

3) Toen de legers der Communisten Peiping bezetten, werden zij door Dr T. C. Chao en de ganse faculteit en het studentencorps van de Yenching Universiteit met vreugde als „bevrijders” verwelkomd.

4) Sindsdien heeft Dr T. C. Chao een leidend aandeel gehad in een campagne, door de communistische autoriteiten gesteund om namelijk de Christelijke Kerken en organisaties in China te doen omzwaielen in 't communistische kamp. Volgens Dr T. C. Chao is het mogelijk om „tegelijk Christen en Communist te zijn”.

Volgens hem is er „geen tegenstrijdigheid tussen de Marxistische-Leninistische gedachte en het Christelijk geloof”.

5) Kort geleden heeft Dr T. C. Chao er in toegestemd lid te worden van de communistische „Consultatieve Volksraad” en behulpzaam te zijn in de vorming van een „Volksregering” in China.

6) Wat het voorgenomen bezoek van Dr T. C. Chao aan Bangkok betreft, zo was reeds in de „Christian Century” duidelijk aangekondigd, dat Dr Chao op deze Conferentie als woordvoerder van het Rode China zou optreden. Dat hij tenslotte niet verscheen verminderd de ernst van het feit in geen enkel opzicht.

7) Een andere leidend persoonlijkheid in Chinese christelijke kringen, Miss Wu Yi Fang, presidente van het „Christelijk” Ginling College voor vrouwen te Nanjing, heeft eveneens toegestemd lid te worden van deze communistische Consultatieve Volksraad. Zij zal zelfs een plaats in het presidium innemen. In dit verband is het van betekenis, dat ook de naam van Miss Wu Yi Fang voorkomt op de officiële lijst van personen, uitgenodigd om aan de Bangkok Conferentie deel te nemen.

Dit zijn de feiten, zoals wij die zien. Zijn ze correct, dan is de gevolgtrekking duidelijk: de president van de Wereldraad voor Azië is dan een afvallige en tevens een collaborateur in de zaak van het communisme. Zijn de feiten niet correct, dan zullen wij gaarne onze medewerking verlenen om eventuele correcties aan te brengen.

Teneinde zodanige correcties te bevorderen zullen wij gaarne Dr W. A. Visser 't Hooft, de algemene Secretaris van de Wereldraad, die uiteraard over volledige gegevens beschikt, in een der sessies van onze Conferentie ontvangen.

Een afschrift zal aan Dr Visser 't Hooft worden toegezonden.

(get.) ARIE KOK,

Algemeen Secretaris van de I.C.C.C.

Na publicatie van deze brief deed de correspondent van een der voornaamste nieuwsagentschappen het zijne om achter de waarheid te komen. Hij verzocht ons hem inzage te geven van alle bewijstukken, die in ons bezit waren. Aan zijn verzoek werd natuurlijk gaarne voldaan. Na onderzoek verklaarde hij volkomen bevredigd te zijn omtrent de juistheid onzer beweringen.

Hij had ook geen bezoek gebracht aan de leiders van de oecumenische Bangkok Conferentie en had getracht een pertinente ontkenning hunnerzijds omtrent onze beschuldigingen omtrent Dr T. C. Chao uit te lokken, maar dit was hem niet gelukt. Hij kreeg de indruk, dat er om heen gedraaid werd en dat men zich niet wilde committeren. Diezelfde indruk had men in diplomatieke kringen „They simply are dodging the issue”.

Dr Visser 't Hooft heeft niet geantwoord. En het

grote publiek heeft deze gevolgtrekking gemaakt: per slot van rekening waren de I.C.C.C.-leiders correct en er is niets tegen hun beschuldigingen in te brengen: Dr T. C. Chao is een vrijzinnige en een zeer actieve pro-communist! De jonge kerken weten het nu en zijn gewaarschuwd. Van verschildende zijden bereiken ons berichten, dat de jonge kerken zich thans bij de I.C.C.C. wensen aan te sluiten.

Zulks stemt tot dankbaarheid.

Batavia, 17 Dec. 1949.

K. S.

GRONINGER Brieven

Amice frater.

Wie zijn tijd met al zijn verleiding goed wil verstaan moet de les der historie ter harte willen nemen, en haar daartoe kennen.

De geschiedenis der mensheid is toch in haar kern de strijd van het rijk van den satan tegen dat van den Christus der Schriften, van de wereld tegen de kerk des Heeren.

En alle eeuw doet ons niet slechts de volstrekte tegenspraak en de vijandigste loochening der geopenbaarde waarheid zien, doch ook de pogingen der verzoening.

Dan wordt de wereld religieus en vele christenen nemen de idealen der wereld over. Zoo was het voorheen, zoo is het thans.

En dan is de verleiding het gevaarlijkst.

De wereld meent altijd haar kwalen zelf te kunnen cureeren door de kracht van den mensch.

Thans politiek door een gansch nieuwe wereld-inrichting, sociaal door een nieuwe maatschappij-inrichting. Het kwaad zit altijd aan den buitenkant, want de mensch is goed. Op die stelling berust al de humanistische wijsheid ook van dezen dag.

En nu zijn er christenen, die zeggen: dit laatste is uiteraard verkeerd gezien, maar kan een christen bezwaar hebben tegen een wereld zonder oorlog en een maatschappij zonder strijd?

Juist de geloovige christen moet streven naar een eensgezind christendom, verzoening van humanisme en christelijk geloof, eenheid vóór alles, om dan de revolutie in haar gevaarlijksten vorm te kunnen weerstaan.

Eenheid van alle weldenkenden is noodig om tegen den vijand van alle religie en alle vrijheid sterk te staan.

En de geloovige christenen moeten de idealen van de wereld weten te doortrekken, te doorademen met hun geloof.

Zoo kan het christendom aangenaam worden bij de wereld, die buiten de kerk staat, en dan wordt de wereld tolerant jegens de kerk.

Het zal de vrede zijn die de mensheid zegent.

Eigenlijk werkt hier Plato's wijsheid door: neem de verschillen weg en voor strijd is er geen plaats meer.

In de vorige eeuw werd gelijk ideaal gekend en verheerlijkt, en om dit te doen zien, vertel ik nu iets van den grooten Franschen dichter-staatsman Lamartine, die wereld en religie wilde verzoenen en daartoe, naar Da Costa's woord, zong van een groote heerlijkheid voor Frankrijk en heel de wereld.

De man, die de revolutie van 1848 onttekende, welke heel Europa in vlam zette: bloed en tranen, zoo goed als de wereldoorlog, dien wij pas achter den rug hebben, en den nieuwen, dien wij vreezen al den dag.

Die Lamartine was een gevaarlijke valsche profeet en hem stond de verzoening van kerk en wereld in een algemeene godsdienstigheid voor oogen.

Zoals ook Thorbecke ten onzent beled: het christendom, uitmendend; grondslag onzer samenleving, ongetwijfeld; onmisbaar voor het welzijn van staat en maatschappij; maar dan een christendom boven geloofsverdeeldheid.

Er waren toen twee machtige woordkunstenaars, die den verleidelijken Lamartine krachtig weerstonden: Vinet en Da Costa.

Mijn lezers hebben het gemakkelijkst toegang tot Da Costa, maar lezen zij hem nog? Kennen wij nog zijn in menig opzicht profetisch woord ook voor onzen dag? Ook voor onzen dag. Want laat ik, om dit te doen zien, slechts enkele regels uit zijn „Wachter wat is er van den nacht” hier overnemen, als hij zegt van Rusland, dat in 1848 de revolutie neersloeg: „dat het ten tweeden male zal terugkeeren; en dan ten roede; dan wellicht om niet het mom alleen van vrijheid, maar haarzelf voor altijd plat te treën, ja Azië op Europa ten zondvloed los te laten.

Vinet staat verder nog buiten de belangstelling onzer dagen.

Maar menig woord door hem tot die vredelievende en reddende godsdienstigheid gericht, speciaal dan tot Lamartine, is geheel toepasselijk op de verleiding onzer eeuw.

Nu, evenals een eeuw geleden, vele zich noemende christenen lustig met de wereld meewandelen op den breeden weg van het revolutionair idealisme, zwaaiend met de christelijke vaan.

Toen was Lamartine de wegalepende dichter der „moderne gedachte”. En deze gedachte nam zelfs vele mannen van het Reveil gevangen. Ik behoef daartoe